

MUNKAVÉDELEM A MOTORFŰRÉSZ HASZNÁLÓK KÖRÉBEN AZ ALFÖLDÖN

Kozák Gábor és Major Tamás¹

¹Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet.
9400 Sopron, Ady E. u. 5., Telefonszám: (99) 518-136, E-mail: major.tamas@uni-sopron.hu

Kulcsszavak: motorfűrész, Alföld, felmérés, munkavédelem

BEVEZETÉS

A motorfűrészek kialakulásának, elterjedésének kezdete a XVIII. század végére és a XIX. század elejére nyúlik vissza. Magyarországon az 50'-es évek közepétől kezdték el rendszeresen használni a fakitermelésekben, majd később más területeken (mezőgazdaság, ipar, sőt a háztartásokban) is megjelent. (Szepesi, 1963; Horváth, 2016).

A fakitermelés és a motorfűrészrel végzett munka az egyik legveszélyesebb tevékenységnek számít, hiszen 28-szor nagyobb valószínűséggel hal meg ezen a területen egy szakember, mint más munkakörök esetén, derül ki egy 2019-ben publikált amerikai statisztikai felmérésből (*Web 1*). Nap mint nap nehéz gépekkel, hosszú órákat dolgoznak, nehéz körülmények között, amely nem csak rendkívüli figyelmet, hanem nagy energiát is igényel.

Fentiek miatt kutatásaink során vizsgáltuk, hogy a különböző tevékenységi köröket végzők miként látják a motorfűrészrel végzett munka veszélyességé-

gét, milyen gyakran történt velük baleset, milyen munkavédelmi felszereléseket használnak.

A VIZSGÁLATOK LEÍRÁSA

Kutatásunk során egy országos felmérést készítettünk. Az adatgyűjtést Google kérdőív segítségével végeztük (Kozák, 2020).

A megcélzott populációt 5 célcsoportra bontottuk:

- Állami Erdőgazdaságok;
- Állami szervek (Nemzeti Parkok, Katasztrófavédelem, Honvédség);
- Magán erdőtulajdonosok és gazdálkodók, vagy alkalmazottjaik;
- Motorfűrészekkel dolgozó gazdasági társaságok, vagy alkalmazottjaik;
- Magánszemélyek, egyéni vállalkozók.

A kérdőív elérhetőségét a megcélzott populáció számos tagjának megküldtük. A szakmai médiában is felhívtuk rá a figyelmet, továbbá közösségi oldalakon is megosztottuk. A kérdőív kitöltésére több mint két hónap állt rendelkezésre. A felmérést 385 fő töltötte ki, ebből 81 fő az Alföldi régióhoz köthető. Ezek megoszlása a következő:

- 4 Állami Erdőgazdaság:
 - DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.
 - NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.
 - KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.
 - NEFAG Nagyunsági Erdészeti és Faipari Zrt.
- 7 Állami szerv;
- 2 Magán erdőtulajdonos és gazdálkodó;

Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap

Püspökladány 2021.11.10

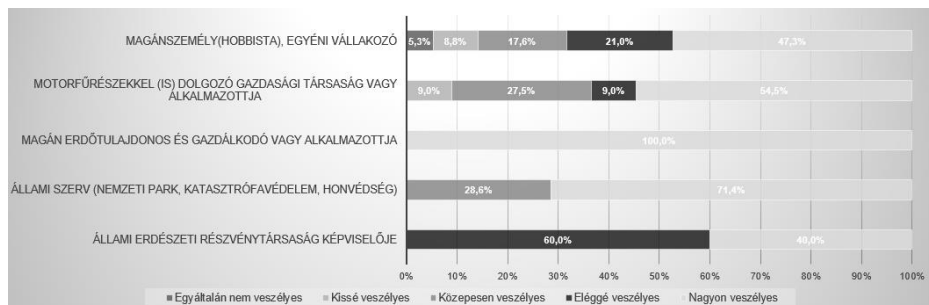
- 11 Motorfűrészekkel (is) dolgozó gazdasági társaság; továbbá
- 57 Magánszemély (Hobbista).

Jelen cikkünkben a munkavédelemmel kapcsolatos kérdésekre kapott válaszokat elemezzük.

Amelyik kérdés tekintetében számottevő eltérés tapasztalható az országos adatokhoz képest, arra külön felhívjuk a figyelmet.

A MOTORFŰRÉSSZEL VÉGZETT MUNKA VESZÉLYESSÉGE

A munkavédelemmel kapcsolatos első kérdésünkkel azt vizsgáltuk, hogy a különböző tevékenységi köröket végzők miként látják a motorfűrészsel végzett munka veszélyességét (1. ábra).

1. ábra. Motorfűrész veszélyességének megítélése tevékenységi körök szerint

Figure 1 – Hazard rating of chainsaws by activity

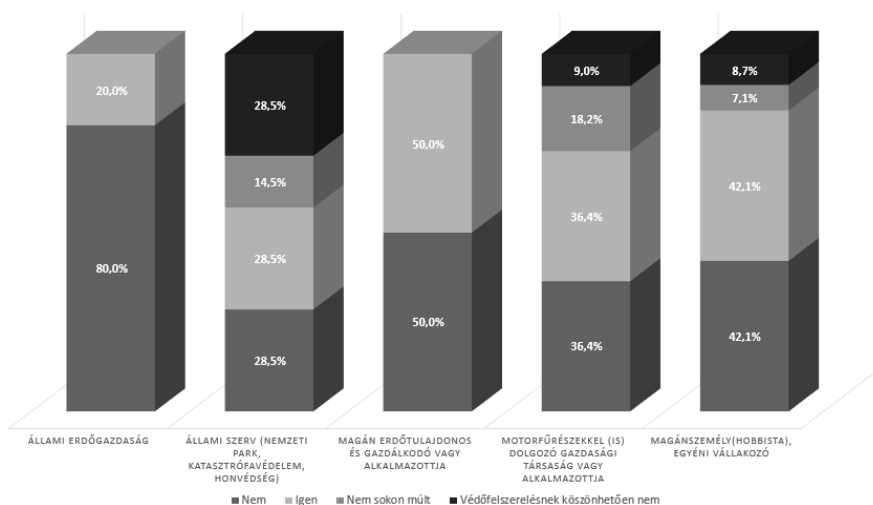
Országos szinten az összes célcsoport válaszai hasonló eredményeket hoztak. A magánszemélyek és a motorfűrészsel dolgozó gazdasági társaságok válaszaiban sincs szignifikáns különbség az országos adatok és helyi adatok (Alföldi régió) között. Az Alföldön a többi célcsoport azonban jóval veszélyesebbnek ítéli a motorfűrész munkát, mint azt az országos felmérés mutatja. A magánerdő tulajdonosok és gazdálkodók 100 %-a nagyon

Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap

Püspökladány 2021.11.10

veszélyesnek ítéli, az *állami szervek* és az *állami erdőgazdaságok* válaszaik pedig a két legveszélyesebb kategória között oszlik meg.

A motorfűrész munkája veszélyességével kapcsolatos második kérdésünk az eddig előfordult balesetekre vonatkozott (2. ábra).

2. ábra. Motorfűrész okozta balesetek megoszlása

Figure 2 – Distribution of chainsaw accidents in the survey

Sajnálatos módon az összes megkérdezett 35,3%-a szenvedett már motorfűrészrel balesetet. Az Alföldi régióban legnagyobb arányban a *magánerdőtulajdonosok és gazdálkodók* (50 %) körében fordult elő baleset. A *motorfűrészekkel dolgozó gazdasági társaságoknak* és a *magánszemélyeknek* is több, mint egyharmada szenvedett már motorfűrész balesetet.

MUNKAVÉDELMI FELSZERELÉSEK HASZNÁLATA

Korunk munkavédelmi felszerelései az egyes munkakörökhöz egyre inkább specializálódtak azért, hogy a súlyos és halálos balesetek számát, és azok előfordulásának valószínűségét minimalizálni tudják. A motorfűrész használók – legyen az fakitermelésben, tűzifadarabolásnál, de még egy egyszerűbb ácsmunkánál is – személyes védelme a legfontosabb. A szakboltok széles termékpalettája lehetővé teszi a különféle speciális munkavédelmi ruházatok és eszközök elérhetőségét, melyek használata – magán-személyek otthoni munkavégzésén kívül – kötelező, számos erdészeti tevékenység elvégzése közben.

A kérdőívben 16 különböző munkavédelmi felszerelés használatára kérdeztünk rá. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az egyes védőfelszerelések közül melyeket viselik saját testi épségük megóvása érdekében.

Mivel ennél a kérdéskörnél egyszerre több válasz is megjelölhető volt a kérdőívben, ezért nagyobb a százalékban kapott eredmények összessége 100%-nál, hiszen munkatípustól és/vagy évszaktól függően változó védőszerszereléseket viselnek a kutatásban megkérdezettek.

Felmérésünk szerint a legfontosabb munkavédelmi felszerelések alkalmazása a következőképpen alakult.

A válaszadók túlnyomó többsége, 89,4%-a használ rendszeresen **munkavédelmi bakancsot**, közülük a speciális vágásbetétes bakancsot viselők aránya megközelíti a 40%-ot.

Vágásbetétes nadrágot a megkérdezettek 41,3%-a visel fűrészeléshez.

Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap

Püspökladány 2021.11.10

Megnyugtató az a tény, hogy a válaszadók 51,7%-a kombinált **védősisakot** (fültok + arcvédő rostély + sisak) hord.

Munkavédelmi kesztyűt is szerencsére sokan (76,9 %) használnak.

Az alapsokaság részét képezik az állami szerveken belül az egyes állami és önkéntes tűzoltóságok is. Ők egyértelműen bevetési védőruházatot, tűzoltó védősisakot, tűzoltó védőkesztyűt és tűzoltó csizmát szükséges, hogy viseljenek a mentési munkálatok során.

IRODALOM

Horváth B. et. al. (2013): Motor- és tisztítófűrészek, Nemzeti Agrárszaktanácsadási és Vidékfejlesztési Intézet, Budapest, 42-81pp.

Horváth B. szerk. (2016): Erdészeti gépek. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest.

Kozák G. (2020): Felmérés a motorfűrész használói igényekről és szokásokról. Diplomamunka, Sopron.

Szepesi L. (1963): A motorfűrész. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest.

Web 1: Amerikai Munkügyi Statisztikai hivatal 2019-ben kiadott jelentése. Lelőhely: <https://www.bls.gov/news.release/pdf/cfoi.pdf>